

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΕΩΣ

Ὁμιλία τοῦ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ
Τμηματάρχου τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας

Τὸ κύριον θέμα τῆς ἐκπαιδευσεώς μου εἰς Ἀγγλίαν ἦτο «ἡ Ὁργάνωσις τῆς Ἀπασχολήσεως». Ἐπροτίμησα παρὰ ταῦτα ὡς θέμα τῆς παρουσίας ὁμιλίας μου τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ ἀπόψεως ἀπασχολήσεως, ὡς αὕτη ἔχει ὀργανωθῆ καὶ ἐφαρμόζεται εἰς τὰ διάφορα Κράτη, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς Μεγάλῃν Βρετανίαν, ἀφ' ἑνὸς διότι τὸ ζήτημα τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως τῶν ἐργαζομένων, τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τμήμα τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῆς ὀργανώσεως ἀπασχολήσεως, εἶναι καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀρμοδιότητός μου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας, ἀφ' ἑτέρου διότι «ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀπασχολήσεως» ἀπετέλεσεν ἤδη θέμα προηγουμένης διαλέξεως.

I.

Ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς μορφώσεως τῶν νέων καὶ ἡ ἐκπαίδευσις καὶ ἐπαγγελματικὴ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἐνηλίκων ἐργατῶν, συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν βασικῶν μέτρων τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται σήμερον ὑπὸ τῶν προηγμένων χωρῶν, πρὸς ἀντιμετώπισιν καὶ πρόληψιν τῆς ἀνεργίας καὶ πρὸς ἐφαρμογὴν προγραμμάτων οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐπέκτασιν καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

Εἰς χώρας ὅπου οἱ θεσμοὶ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδευσεως δὲν ἔχουν τύχει συστηματικῆς ὀργανώσεως, αἱ ὑπηρεσίαι ἀπασχολήσεως ἀδυνατοῦν, συνήθως, νὰ ἱκανοποιήσουν τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς εἰς εἰδικευμένον προσωπικόν, ἐνῶ συγχρόνως κατακλύζονται ἀπὸ αἰτήσεις ἀνειδικεύτων. Ἐχει, ἐξ ἄλλου, παρατηρηθῆ εἰς ὅλας τὰς χώρας ὅτι εἰς περιόδους ἀνεργίας οἱ ἀνειδικεῖντοι πλήττονται εἰς πολὺ μεγαλυτέραν κλίμακα ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἐπαγγελματικὴν πείραν καὶ κατάρτισιν, αἱ δὲ δυνατότητες ἐπαναποθετήσεώς των εἶναι πολὺ περιορισμένα.

Εἰς ὅλας τὰς βιομηχανικῶς καὶ πολιτιστικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας ἔχει, ἀπὸ μακροῦ, κατανοηθῆ ὅτι ἡ ποιοτικὴ βελτίωσις τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἢ ἐπιτυγχανομένη διὰ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδευσεως ἀποτελεῖ βασικόν, θεμελιῶδες στοιχεῖον, διὰ τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν.

Αἱ σημεριναὶ ἀνάγκαι τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς παραγωγῆς εἶναι ἐντελῶς διάφοροι ἐκείνων αἱ ὅποια ἴσχυον κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Τὸ

σημερινὸν ἐργοστάσιον δὲν εἶναι ἀπλῶς μία σειρά μηχανημάτων, ἀλλ' ἐπίσης ἓνα σύνολον ἀνθρωπίνων προσπαθειῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν προσόντα, ἱκανότητα προσαρμογῆς, ἐφευρετικότητα καὶ πρωτοβουλίαν.

Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος μιᾶς χώρας δὲν ἐπιτυγχάνεται μόνον με ἐπενδύσεις εἰς μηχανήματα. Πρέπει, παραλλήλως, νὰ γίνονιν ἐπενδύσεις εἰς «ἀποθέματα εἰδικοτήτων καὶ μορφώσεως» τοῦ ἀνθρωπίνου συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς ὑπὸ μορφῆν ὀργανώσεως τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Αἱ σημεριναὶ ἀνάγκαι μιᾶς διαρκῶς ἐξελισσομένης καὶ ἐπεκτεινομένης βιομηχανίας ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον συντελεστὴν τῆς παραγωγῆς πληρεστέρας τεχνικὰς γνώσεις, μεγαλυτέραν δυνατότητα ἀλλαγῆς ἀπασχολήσεως, καὶ ἐπὶ πλεόν, ἀποδοχὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιυξημένης ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τῆς ἀτομικῆς παραγωγικότητος τοῦ ἐργαζομένου.

Ἡ δὲ ἐξύψωσις τῆς ποιοτικῆς στάθμης τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ καὶ ἡ ὑποβοήθησις τῆς εὐκινησίας τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ μόνον διὰ τῆς συστηματικοποιήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν νεοεισερχομένων εἰς τὸ ἐπάγγελμα καὶ διὰ τῆς ὀργανώσεως προγραμμάτων ἐπανεκπαιδεύσεως τῶν ἐργαζομένων, ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνεται ἡ ταχεῖα προσαρμογὴ τῶν πρὸς τὰς διαρκεῖς βιομηχανικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ προόδους.

Ἡ τεχνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἐπιδιώκει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐργαζόμενον νὰ ἀποκτήσῃ τὰς θεωρητικὰς, τεχνικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις αἱ ὁποῖαι τοῦ εἶναι ἀπαραίτητοι πρὸς ἄσκησιν βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐκτὸς τῆς σπουδῆς, ἀσκήσεως καὶ πειθαρχίας εἰς μίαν τέχνην, ἐπάγγελμα ἡ ἀπασχόλησιν ἐν γένει, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις, ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἔννοιαν, περιλαμβάνει τὰς προσπαθείας τὰς καταβαλλομένας ἐν τῇ ὀργανώσει τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως θεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐπιθυμοῦντος αἱ ἀπαραίτητοι δυνατότητες νὰ ἀποκτήσῃ τεχνικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς γνώσεις καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἱκανότητάς του ἵνα ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας καὶ τὰς εἰδικὰς τοιαύτας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν εἶναι νέα. Σήμερον ὡς καὶ εἰς τὸ παρελθὸν λαμβάνει διαφόρους μορφάς, συμφώνως πρὸς τὸν βαθμὸν ἐκβιομηχανισμοῦ, τὴν φύσιν τῆς βιομηχανίας καὶ τὴν διαθέσιμον ἐργατικὴν δύναμιν. Κατὰ τὸν μεσαίωνα, ὁ μαθητευόμενος ἐξεπαιδεύετο εἰς τὸ ἐργοστάσιον τοῦ πρωτομάστορα. Ὁ θεσμὸς ὁμοῦ οὗτος, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς ἀτομικῆς μαθητείας εἰς τὴν συντεχνικὴν οἰκονομίαν, μετετέθησεν εἰς τὴν βιομηχανίαν ὑπὸ μορφῆν τῆς συλλογικῆς μαθητείας, πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἠϋξημένων πλεόν ἀναγκῶν τῆς παραγωγῆς.

Ἡ βαθμιαία ἀνάπτυξις μεγάλων βιομηχανιῶν καὶ ἡ ἀνάγκη ὅπως ἐκ παραλλήλου ἐξασφαλισθῆ ἡ ἐπιβίωσις τῶν μικρῶν τοιούτων συνετέλεσαν εἰς τὴν δημιουργίαν νέων τύπων ἐκπαιδεύσεως τῶν νεαρῶν ἐργατῶν.

Ἐδημιουργήθη ὁμοῦ ἀντίθεσις μεταξὺ μαθητείας—δηλαδὴ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως πραγματοποιουμένης εἰς τοὺς χώρους ἐργασίας καὶ

κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς—καὶ ἐπαγγελματικοῦ σχολείου—δηλαδὲ ἐκπαιδύσεως παρεχομένης μακρὰν τοῦ τόπου παραγωγῆς. Εἰς τὰς διαφόρους χώρας ἀνεπτύχθησαν ποικίλαι ἀπόψεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητα τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου συστήματος. Ἡ συνύπαρξις πάντως ἀμφοτέρων τῶν τύπων ἐκπαιδύσεως ἐθεωρήθη ὄχι μόνον σκόπιμος ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία.

Παρὰ τῶν διαφορῶν Κρατῶν ἐλήφθησαν νομοθετικά μέτρα, κυρίως κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἀ' παγκοσμίου πολέμου, καὶ καθιερώθη οὕτω νομικὴ υποχρέωσις τῆς πολιτείας ἐπὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως τῶν ἐργαζομένων.

Αὕτη τὸ πρῶτον παρεσχέθη εἰς τοὺς τραυματίας καὶ ἀπομάχους πολέμου καὶ ἐφαρμόζεται ἤδη εἰς πλεῖστα Κράτη. Βραδύτερον, ὑπὸ τὴν σοβαρὰν πίεσιν τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς ἐλλείψεως ἐργατικῶν χειρῶν δι' ὠρισμένα ἐπαγγέλματα, ὁ θεσμὸς οὗτος ἀνεπτύχθη καὶ ἐπεξετάθη ἵνα τύχη πλήρους καὶ ἐπειγούσης ἐφαρμογῆς κατὰ καὶ μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον.

Ἀρχικῶς ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἐχρησίμευε ὡς μέσον ἐπαγγελματικῆς ἀνακατατάξεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἀνεργίας, βραδύτερον ὁμοῦ ὡς ὄργανον πολιτικῆς τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας.

Ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως διαφέρει κατὰ χώρας, ἐπηρεαζομένη ἀπὸ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἀκολουθουμένην κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν πολιτικὴν. Ἐκάστη χώρα προσπαθεῖ νὰ προσαρμόξῃ τὰ σχέδια καὶ προγράμμάτα τῆς πρὸς τὰς ποικιλίας τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τεχνικῶν μέσων παραγωγῆς καὶ τὴν γενικὴν διάρθρωσιν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας.

Ἡ ἐπιτυχία ὁμοῦ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδύσεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς χρησιμοποιομένους μεθόδους καὶ τὴν ἐφαρμογὴν μερικῶν γενικῶν ἀρχῶν: Ἀπαράιτητον στοιχεῖον διὰ τὴν ἐπιτυχήν ἐφαρμογὴν οἰουδὴποτε προγράμματος τεχνικῆς ἐκπαιδύσεως εἶναι ἡ ὑπαρξις μεθόδου ἐπιλογῆς τῶν πρὸς ἐκπαίδευσιν προσώπων. Ἡ μέθοδος αὕτη καλεῖται ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς καὶ σκοπεῖ τὴν διὰ ψυχοτεχνικῶν τέστων καὶ ἄλλων μεθόδων, ὡς καὶ λατρικῆς ἐξετάσεως, ἐκτίμησιν τῆς δεξιότητος, ἱκανότητος, νοημοσύνης, σωματικῆς καταστάσεως ὡς καὶ τὴν διαπίστωσιν τῶν ἐπιθυμῶν καὶ κλίσεων τοῦ ὑποψηφίου. Ἡ συστηματικὴ καὶ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τῶν διδασκομένων μαθημάτων καθὼς καὶ ὁ καθορισμὸς τοῦ χρόνου διάρκειας τῆς ἐκπαιδύσεως καὶ τῆς ἀποζημιώσεως ἢ ἀμοιβῆς τοῦ ἐργαζομένου, ἡ παρακολούθησις καὶ ὁ ἔλεγχος ἐπιδόσεως ἐκάστου ἐκπαιδευομένου ὡς καὶ ἡ κατάρτισις προγραμμάτων, ἐν συνεργασίᾳ Κράτους καὶ ἐνδιαφερομένων ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν οργανώσεων, ἀποτελοῦν βασικὰς ἀρχὰς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκπαιδύσεως.

Ἡ χρησιμοποίησις, ὡσαύτως, εἰδικῶν ἐκπαιδευτῶν διὰ τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν τῶν ἐκπαιδευομένων συντελεῖ ἀποφασιστικῶς ἐπὶ τῆς τεχνικῆς ἐπιδόσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ εἰδικεύσεως αὐτῶν.

Ἡ παροχή, ἐξ ἄλλου, τεχνικῆς βοήθειας ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ τῆς χορηγήσεως οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως πρὸς τοὺς ἐργοδотας ἢ τοὺς ἐκπαιδευομέ-

νους ἢ διὰ τῆς καταρτίσεως προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως καὶ παρακολουθήσεως τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, ὑποβοηθοῦν κατὰ πολὺ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Μολονότι αἱ μέθοδοι τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως ποικίλλουν αἰσθητῶς κατὰ χώραν, βιομηχανίαν ἢ ἐπάγγελμα, ἐν τούτοις δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ κυριώτεροι τύποι εἶναι: 1) ἡ μαθητεία, 2) ἡ παρεχομένη εἰς τεχνικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα καὶ 3) ἡ λεγομένη ταχεῖα ἐκπαίδευσις, ἣτις διακρίνεται εἰς τὴν παρεχομένην α) εἰς κρατικὰ Κέντρα ἐκπαιδεύσεως, β) ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ γ) ὑπὸ τῶν τεχνικῶν σχολείων καὶ ἰνστιτούτων.

Ἡ μαθητεία σκοπεῖ τὴν παροχὴν τῆς λεγομένης ἐπαγγελματικῆς ἐργασίας, διὰ τῆς ἀποκτήσεως θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων ἐπὶ τῶν λειτουργικῶν ἐνὸς ἐπαγγέλματος. Αὕτη περιλαμβάνει δύο διακεκομμένα στάδια: τὸ τῆς πρακτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἣτις παρέχεται κατὰ κανόνα εἰς τοὺς τόπους ἐργασίας καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς, καὶ τὸ τῆς θεωρητικῆς μορφώσεως, ἢ ὅποια πραγματοποιεῖται εἰς τεχνικὰς σχολὰς ἢ εἰς εἰδικούς χώρους τῆς ἐπιχειρήσεως. Παρέχεται εἰς νεαρά, συνήθως, πρόσωπα τὰ ὅποια δὲν ἔχουν ἀκόμη προσαρμοσθῆ εἰς τὴν πρακτικὴν ἄσκησιν ἐνὸς ἐπαγγέλματος, καὶ εἶναι μακρᾶς διαρκείας.

Ἡ μαθητεία εἶναι ἐν εἶδος συμπληρώσεως τῆς γενικῆς μορφώσεως τῶν νεαρῶν ἐργατῶν καὶ ἀποτελεῖ τύπον ἐκπαιδεύσεως γενικῶς παραδεδεγμένον εἰς τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν Κρατῶν. Εἶναι ἡ πλέον συνήθης μέθοδος καταρτίσεως εἰδικευμένων ἐργατῶν καὶ παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα ὅτι εἶναι σχεδὸν ἀδάπανος διὰ τὸ Κράτος καὶ προκαλεῖ σχετικὴν ἀύξησιν τῆς παραγωγῆς.

Αἱ τάσεις αἱ ὅποια ἐπικρατοῦν ἐπὶ τοῦ τύπου αὐτοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι ὅτι καταρτίζονται ὠρισμένα ὁμοίμορφα σχέδια μαθητείας δι' ἕκαστον ἐπάγγελμα ἅτινα ἀφοροῦν τὸ συμβόλαιον μαθητείας, τὸν τρόπον καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκπαιδεύσεως, τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν κλπ. Ἡ ἐποπτεία καὶ ὁ ἔλεγχος ὑπὸ τοῦ Κράτους ὡς καὶ ἡ συνεργασία αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν προγραμμάτων μαθητείας.

Παρεμφερεῖς πρὸς τὴν μαθητείαν τύποι ἐκπαιδεύσεως εἶναι: α) ἡ ἐκπαίδευσις διὰ τῆς ἐργασίας (in-plant training) ἢ ὅποια προσαρμόζεται εἰδικῶς εἰς τὴν ὁμαδικὴν παραγωγὴν καὶ ἄλλας τεχνικὰς δεξιότητες τῆς συγχρόνου βιομηχανίας καὶ ἐπιτυγχάνει μερικὴν εἰδίκευσιν, καὶ β) ἡ ἐκπαίδευσις κατὰ τὴν ἐργασίαν (learnership), διαφέρουσα τῆς μαθητείας κατὰ τὸν χρόνον διαρκείας αὐτῆς καὶ προετοιμάζουσα ἡμειδικευμένους ἐργάτας.

Ἡ ταχεῖα, ἐξ ἄλλου, ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἀποβλέπει εἰς τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν κατάρτισιν εἰς ἓν ἐπάγγελμα παντὸς ἀνειδικεύτου ἐργάτου, ἢ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ τεχνίτου εἰς ἕτερον ἐπάγγελμα, ἢ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν γνώσεών του. Ἔχει δύο ἀντικειμενικούς σκοπούς: τὸν οἰκονομικόν, ὁ ὅποιος ἐπιδιώκει τὴν ἐπαγγελματικὴν κατανομήν τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως καὶ τὴν ὀρθολογικὴν χρῆσιν ὅλων τῶν πη-

γῶν αὐτῆς, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας* καὶ τὸν κοινωνικοῦ χαρακτήρος σκοπὸν, ὅστις ἐπιτυγχάνει τὴν ἀνακατάταξιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἰς ἐπαγγέλματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν μείζονα σταθερότητα καὶ παρέχουν τὴν δυνατότητα πλήρους ἀναπτύξεως τῆς δεξιότηχίας καὶ τῶν ἄλλων ἱκανοτήτων τοῦ ἐργαζομένου ὡς καὶ περιορισμοῦ τῶν πιθανοτήτων μακρᾶς ἀνεργίας.

Παρέχεται αὕτη κυρίως πρὸς τοὺς ἐνήλικας, ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ δὲ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει, ὀφείλει νὰ πραγματοποιηῖται εἰς βραχὺν χρόνον, καθόσον ἐξυπηρετεῖ ἐπείγουσας ἀνάγκας, ὡς εἶναι ἡ καταπολέμησις τῆς ἀνεργίας ἢ ἡ ἐξοικονόμησις εἰδικειμένων ἐργατῶν διὰ τὰς ἐπιτακτικὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας.

*Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐνηλίκων παρέχεται εἴτε ἐντὸς τοῦ ἐργοστασίου εἴτε εἰς χωριστὰ ἐργαστήρια τῆς ἐπιχειρήσεως εἴτε εἰς τεχνικὰ σχολεῖα εἴτε, τέλος, εἰς κέντρα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσέως, τὰ ὁποῖα ἰδρύνονται ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ τῶν βιομηχανιῶν ἢ τῶν ἐργατικῶν ἐνώσεων, μὲ προγράμματα καὶ μεθόδους ἀνταποκρινομένας ἀμέσως πρὸς τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἀποβλέπουν.

Οἱ ποικῖλοι οὔτοι τύποι ἐκπαίδευσέως ἐμφανίζουν τὸσον μειονεκτήματα ὅσον καὶ πλεονεκτήματα. Ταῦτα ἀναφέρονται κυρίως εἰς: τὴν δυνατότητα χρησιμοποίησεως ἢ μὴ παιδαγωγικῶν μεθόδων, τὸν ἔλεγχον τῆς ἐπιδόσεως ὡς καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος ἐκπαίδευσέως κλπ., τὴν προσρμογὴν ἢ μὴ πρὸς τοὺς ὄρους τῆς παραγωγῆς, τὴν χρῆσιν καταλλήλων ἐκπαιδευτῶν, τὴν ἀπόδοσιν ἰδιαιτέρας σημασίας εἰς τὴν παραγωγὴν ἢ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν κλπ.

Εἰς ὅλους τοὺς τύπους ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαίδευσέως, ἡ πρακτικὴ ἐξάσκησις παρέχεται ὑπὸ ἐδικῶν ἐκπαιδευτῶν, οἵτινες προέρχονται συνήθως ἐκ τοῦ κλάδου ἀνωτέρας εἰδικεύσεως τεχνιτῶν καὶ ἔχουν διδαχτῆ παιδαγωγικὰς μεθόδους. Ἡ δὲ θεωρητικὴ κατάρτισις, παρεχομένη ὑπὸ διδασκάλων, σκοπεῖ, ἐπὶ μὲν τῶν ἀνηλίκων, τὴν ὑψωσιν τῆς στάθμης τοῦ μορφωτικοῦ αὐτῶν ἐπιπέδου, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνηλίκων, τὴν ἀπόκτησιν περιορισμένων θεωρητικῶν γνώσεων πρὸς καλυτέραν εἰδίκευσιν.

Θὰ πρέπει ὡσαύτως νὰ τονισθῇ ἡ εἰς τὰς διαφόρους χώρας καταβαλλομένη προσπάθεια ἐκπαίδευσέως ἐργοδηγῶν καὶ ἀρχιεργατῶν τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐκπαίδευσις τούτων ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὴν βιομηχανίαν, ἔνθα ἡ ἐπιστημονικὴ ὀργάνωσις τῆς παραγωγῆς ἐπιβάλλει τὴν ἀνάπτυξιν καὶ χρῆσιν ἀρχῶν καὶ μεθόδων αἱ ὁποῖαι ἀποσκοποῦν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ κοινωνικοῦ κλίματος καὶ τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος.

Τὰ διάφορα Κράτη χρησιμοποιοῦν διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐργαζομένων τὰ ἀναφερόμενα συστήματα, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς βιομηχανικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεώς των καὶ τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκουν.

Εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας π. χ., ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις τῶν

ἐνηλίκων παρέχεται κυρίως ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, ὀργανώνουν τὴν πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν ἐκπαίδευσιν. Τὸ Κράτος παρέχει τεχνικὴν βοήθειαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως. Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐπανεκπαίδευσις καὶ ἀναπροσαρμογὴ τῶν ἀνικάνων βαρύνει τὴν ὀργάνωσιν τῶν παλαιῶν πολεμιστῶν καὶ τῆς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως. Ἡ μαθητεία ἐφαρμόζεται, ὡσαύτως, εἰς εὐρείαν κλίμακα διὰ τοὺς ἀνηλίκους.

Διὰ τὴν δημιουργίαν ἐκπαιδευτῶν καὶ τὴν ποιοτικὴν βελτίωσιν τῶν τεχνιτῶν, αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1940, ἐφήρμοσαν εἰδικὸν σύστημα καλούμενον T. W. I. (Training within Industry). Ἡ πλέον ἐνδιαφέρουσα μορφή τοῦ συστήματος τούτου, ἡ ἐφαρμοζομένη εὐρέως καὶ σήμερον καὶ εἰς ἄλλας χώρας, εἶναι ὅτι ἐπιδιώκεται ἡ ἐκπαίδευσις τεχνιτῶν—ἐποπτῶν ἵνα οὗτοι καταστοῦν ἱκανοί: 1) νὰ διδάσκουν νέους ἐργάτας (Job Training), 2) νὰ διδάσκουν τοὺς ἐργάτας εἰς τὴν καλυτέραν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας των καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν μεθόδων ἐργασίας (Job Methods) καὶ 3) νὰ τοὺς διδάσκουν νὰ συνεργάζωνται τόσον μὲ τοὺς συναδέλφους των ὅσον καὶ μὲ τοὺς προϊσταμένους των (Job Relations).

Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ὀργανώσῃ ἐπὶ εὐρείας βάσεως, τόσον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις ὅσον καὶ εἰς κέντρα ἐκπαιδεύσεως ἰδρυθέντα ἀπὸ τὰς κοινότητας ἢ τὰ συνδικάτα ἢ ἄλλους ὀργανισμούς. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐλλείψεως εἰδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, ἡ Κυβέρνησις ἴδρυσε πολυάριθμα κέντρα ταχείας ἐκπαιδεύσεως, κυρίως διὰ τοὺς οἰκοδόμους καὶ μεταλλουργούς, διὰ δὲ τὴν κατάρτισιν ἱκανῶν ἐκπαιδευτῶν, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργατίας συνέστησε τὸ Ἐθνικὸν Ἰνστιτοῦτον Ἐκπαιδεύσεως.

Τὸ Βέλγιον ἐπιδιώκει τὴν ἐπαγγελματικὴν καὶ τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἀνέργων καὶ τὴν ἀναπροσαρμογὴν καὶ μετεκπαίδευσιν τῶν ἀνικάνων πολέμου, εἴτε εἰς κέντρα ἐκπαιδεύσεως εἴτε εἰς τὴν βιομηχανίαν. Αὐτοτελὲς Ἰδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κεφάλαιον Ἀνεργίας», βαρύνεται μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἐνηλίκων. Τὰ προγράμματα ἐκπαιδεύσεως καταρτίζονται τῇ συμμετοχῇ καὶ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν. Εἰδικὸς δὲ ὀργανισμὸς, γνωστὸς ὡς «Ἐπιτροπὴ Προσανατολισμοῦ καὶ Ἐκπαιδεύσεως Ἐργοδηγῶν», ἀσχολεῖται μὲ τὴν διδασκαλίαν παιδαγωγικῶν μεθόδων καὶ βελτίωσιν τῶν πρακτικῶν γνώσεων τῶν ὡς ἐκπαιδευτῶν ἀπασχολουμένων τεχνιτῶν.

Ἡ Βραζιλία, παραλλήλως πρὸς τὸν θεσμόν τῆς μαθητείας, ἐφαρμόζει καὶ τὸ σύστημα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐνηλίκων. Ἡ ἐκπαίδευσις παρέχεται εἰς τεχνικὰς σχολὰς ἢ εἰς ἐπιχειρήσεις, αἵτινες, ἐφ' ὅσον ἀπασχολοῦν πλέον τῶν 500 ἐργατῶν, ὑποχρεοῦνται, βάσει νόμου, νὰ ὀργανώσουν θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ μαθήματα δι' ἐνηλίκους, τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Κράτος. Τὰ προγράμματα μαθητείας καταρτίζονται ὑπὸ τοῦ Κράτους τῇ συνεργασίᾳ ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

Εἰς χώρας βιομηχανικῶς ἐξειλιγμένης ἢ ὑπὸ ἀνάπτυξιν, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις γίνεται βαθμιαίως ἀπαραίτητον τμήμα τῆς ἐθνικῆς πολιτικῆς τῆς

άπασχολήσεως. Δίδεται ιδιαίτερα σημασία ἐπὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ σκοποῦ τῆς σχολικῆς μορφώσεως, δι' ὃ καὶ μεταρρυθμίσεις πραγματοποιοῦνται με σκοπὸν ὅπως ἡ γενικὴ μόρφωσις εὐρίσκειται πλησιέστερον πρὸς τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

II

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν, ἔνθα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπεδιώχθη ἡ μελέτη ὄλων τῶν συναφῶν πρὸς τὴν ἐργασίαν θεμάτων καὶ ἡ ὑποδειγματικὴ ὀργάνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν ἀπασχολήσεως, ιδιαίτερα φροντίς καταβάλλεται διὰ τὸν ἐπαγγελματικὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν καὶ τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νεαρῶν καὶ ἐνηλίκων ἐργατῶν.

Ἡ «Ἑπηρεσία Ἀπασχολήσεως Νέων» διαθέτει περὶ τὰ 800 γραφεῖα εἰς ὅλην τὴν χώραν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν συνήθως τμήματα τῶν περιφερειακῶν καὶ τοπικῶν Ἑπηρεσιῶν Ἀπασχολήσεως τοῦ Ἑπουργείου Ἑργασίας. Ἐνδιαφέρον τμήμα τῆς πολιτικῆς τῆς ὑπηρεσίας ταύτης εἶναι, ἐκτός τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, καὶ ἡ προσπάθεια νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν βιομηχανίαν καὶ νὰ ὑποβοηθῇ αὐτὴν νὰ καταρτίξῃ προγράμματα καὶ νὰ βελτιώῃ τὰς ἐν χρήσει μεθόδους στρατολογίας καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως τῶν νέων. Ἡδη, πλείστα βιομηχανία, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἔχουν καταρτίσει εἰς ἐθνικὴν κλίμακα προγράμματα μαθητείας ἢ σχεδιασμένης ἐκπαίδευσως. Ὑπάρχουν, ὡσαύτως, περιπτώσεις καθ' ἃς βιομηχανία, ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, καταρτίζουν προγράμματα μαθητείας, διαθέτουσαι ἐργαστήρια καὶ αἰθούσας διδασκαλίας ὡς καὶ τὸ ἀπαραίτητον διδακτικὸν καὶ ἐκπαιδευτικὸν κροσωπικόν, διὰ τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἐξάσκησιν τῶν μαθητευομένων. Ἡ μαθητεία, ἐπὶ τεχνικῶν ἐπαγγελμάτων, διαρκεῖ 5 ἔτη ἢ δὲ θεωρητικὴ διδασκαλία γίνεται συνήθως κατὰ τὰς ἐργασίμους ὥρας. Τὸ Ἑπουργεῖον ἐνισχύει οἰκονομικῶς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην μαθητευομένους, διὰ τῆς παροχῆς ποικίλων ἐπιδομάτων καὶ παρέχει, εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐπιδόσεως, διαφόρους ὑποτροφίας, πρὸς φοίτησιν εἰς πανεπιστημιακὰς σχολὰς.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὸ ἐργαστάσιον, δηλαδὴ ἡ ἐπαγγελματικὴ μαθητεία, παραμένει ὡς κέντρον βαρύτητος τοῦ συστήματος τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως, περιλαμβάνει δὲ τὸ πλεῖστον τῶν ἐπαγγελμάτων, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν γεωργικῶν τοιούτων.

Ἄνευ νομοθετικῆς τιμῆς ἐπιβολῆς ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς συνεργασίας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων, ἐκδηλουμένης διὰ συλλογικῶν συμβάσεων καὶ κοινῶν συμφωνιῶν καὶ συννεοήσεων, ἐφαρμόζεται εἰς μεγάλην ἔκτασιν τὸ σύστημα τῆς μαθητείας καὶ περιλαμβάνει σήμερον πλέον τῶν 290 000 νεαρῶν ἐργατῶν.

Ἡ εὐθὺνὴ καὶ ἡ πρωτοβουλία στρατολογίας καὶ καταλλήλου ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως τῶν ἐνηλίκων ἀνῆκε κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς ἐπαγγελματικὰς ὀργανώσεις. Ἀφ' ἧς ὅμως εὐρεῖα διακινύμεναι τῆς

ἀγορᾶς ἐργασίας ἐδημιούργησαν σοβαρὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα, ἅτινα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιλυθοῦν ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων, ἢ κρατικῆ ἐπέμβασις ἐκρίθη ἀναγκαία. Πρώτη τοιαύτη ἐκδήλωσις, κατὰ τὸ 1919, ὑπῆρξεν ἡ ἴδρυσις Διευθύνσεως Ἐκπαιδεύσεως παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐργασίας, κατ' ἀρχὴν μὲ σκοπὸν τὴν ἀποκατάστασιν καὶ ἐκπαίδευσιν τῶν ἀναπήρων πολέμου, βραδύτερον δέ, παντὸς πνευματικῶς ἢ σωματικῶς ἀνικάνου. Ἡ αὐτὴ Ὑπηρεσία καταρτίζει, σήμερον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων, καὶ βάσει τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας καὶ τῆς ἐργατικῆς δυνάμεως, τὸν πίνακα τῶν ἐπαγγελμάτων διὰ τὰ ὁποῖα δέον νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἐνηλίκων. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν προγραμμάτων τούτων ἀνατίθεται εἰς Κυβερνητικὰ Κέντρα Ἐκπαιδεύσεως, εἰς ἐργοδοτάς ἢ εἰς τεχνικὰ σχολεῖα.

Βάσει νομοθετήματος τοῦ 1944 τὸ Ὑπουργεῖον ἀνέλαβεν ἐπίσης, διὰ μακροχρονίου προγράμματος, τὴν ἀποκατάστασιν μέρους ἐκ τῶν ὑπαρχόντων 800 000 ἀνικάνων καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν τῶν ἐκπαίδευσιν. Πρὸς τοῦτο ἰδρύθη, τὸ αὐτὸ ἔτος, ἐν ὑποδειγματικὸν Κέντρον Ἀποκαταστάσεως Ἀνικάνων εἰς Egham Surrey, τὸ ὁποῖον, δι' 90 περίπου ὑπαλλήλων καὶ τεχνιτῶν ἐκπαιδεύει ἐκάστοτε 200 ἀνικάνους. Σήμερον ὑπάρχουν 14 ἐν ὄλῳ τοιαῦτα κέντρα εἰς ὅλην τὴν χώραν. Εἰς τὰ κέντρα ταῦτα ἐπιδιώκεται ἡ ὑποβοήθησις τῶν πάσης φύσεως ἀνικάνων πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν καὶ τῆς σωματικῆς τῶν ἱκανότητος, ἐν συνεχείᾳ δέ, ἡ διαπίστωσις τῶν κλίσεων καὶ λανθανουσῶν πνευματικῶν ἢ σωματικῶν ἱκανοτήτων αὐτῶν πρὸς ἀπασχόλησιν. Ἡ ἀποκατάστασις καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἱκανοτήτων τῶν ἀνικάνων ἐπιτυγχάνεται εἰς χρονικὸν διάστημα 6 ἕως 12 ἑβδομάδων, ὑπὸ ὁμάδος ἐκ 5 ἕως 6 εἰδικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐπιστημόνων, διὰ παραιέσεων, ποικίλων τέστ, φυσιοθεραπείας, ἠλεκτροθεραπείας καὶ πρακτικῶν ἀσκήσεων εἰς τὸ γυμναστήριον, τὸ ὑπαιθρον καὶ τὰ διάφορα μηχανήματα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ κέντρου.

Ἐκ τῶν εἰσερχομένων εἰς τὰ εἰδικὰ ταῦτα κέντρα, τὰ 70% καθίστανται ἱκανοὶ πρὸς ἀπασχόλησιν, 20% δὲ τούτων ἐκπαιδεύονται εἰς κυβερνητικὰ κέντρα ἐκπαιδεύσεως, εἰς τεχνικὰ σχολεῖα ἢ εἰς βιομηχανίας. Διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἀνικάνων εἰς ἐργασίαν καὶ τὴν ποικίλην αὐτῶν ἐνίσχυσιν ὑπάρχοντες εἰδικοί ὑπάλληλοι (οἱ Disablement Resettlement Officers), οἵτινες εὐρίσκονται εἰς συνεχῆ ἐπαφὴν μετὰ τῶν βιομηχάνων, πλείστοι τῶν ὁποίων δέχονται συνήθως ν' ἀναλάβωσι τὴν ἐκπαίδευσιν ἀναπήρων ἢ καὶ τὴν ἀπασχόλησιν αὐτῶν. Διὰ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἐργασθοῦν ὑπὸ τοὺς συνήθεις ὄρους ἐργασίας ἔχει ἰδρυθῆ δημοσία ἐπιχείρησις (ἡ Remploi Ltd) ἣτις ἔχει 93 ἐργοστάσια εἰς ὅλην τὴν χώραν, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦνται περὶ τοὺς 6 000 ἀποκατασταθέντες ἀνίκανοι.

Δαπάναις τοῦ Κράτους ἐκπαιδεύονται ἐπίσης καὶ τυφλοὶ εἰς εἰδικὰ ἐργαστήρια καὶ ἰνστιτοῦτα. Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σήμερον 87 000 τυφλῶν,

πλέον τῶν 9000 ἐκπαιδευθέντες ἀπασχολοῦνται παραγωγικῶς εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἐργαστήρια ἢ γραφεῖα κλπ.

*Ἡ ἀξιόλογος δράσις τοῦ *Υπουργείου πρὸς ἀποκατάστασιν, ἐκπαίδευσιν καὶ τοποθέτησιν εἰς ἀπασχόλησιν τῶν πάσης φύσεως ἀνικάνων, (περιλαμβανομένων καὶ τῶν τυφλῶν), δὲν ἀποτελεῖ μόνον οἰκονομικὴν τοῦ Κράτους ἐπιδίωξιν ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ ἀνθρωπιστικὴν ἐκδήλωσιν, καθ' ὅσον ἐπιδιώκεται ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τῶν ἀνικάνων τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ αὐτοπεποιθῆσεως ὅτι ἀποτελοῦν δημιουργικὰ μέλη τῆς κοινωνίας.

*Υπάρχουν, ὡσαύτως, 18 κυβερνητικὰ Κέντρα ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἰδρυθῆ εἰς τὰ πρότυπα τῶν ἐργοστασίων καὶ διαθέτουν πλήρη τεχνικὸν ὄπλισμὸν καὶ τὸ ἀπαραίτητον ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν προσωπικόν. Εἰς ταῦτα τυγχάνουν περισσότερον πρακτικῆς καὶ ὀλιγώτερον θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀνίκανοι ἀποκατασταθέντες ὡς καὶ ἱκανοὶ ἐνήλικες, ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ὁποίων διαρκεῖ 6 ἕως 12 μῆνας.

Τὸ *Υπουργεῖον *Εργασίας, ἐν τῇ προσπάθειά του ὅπως βοηθήσῃ τὴν βιομηχανίαν ἵνα παρέχῃ συστηματικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς τοὺς ἐργάτας, ἐκδίδει ἐγχειρίδια μεθόδων ἐκπαιδεύσεως, ἀποστέλλει ὑπαλλήλους του εἰς τὰς βιομηχανίας πρὸς ὀργάνωσιν τοιούτων προγραμμάτων καὶ παραδίδει μαθήματα καταρτίσεως ἐκπαιδευτῶν βάσει τοῦ συστήματος T.W.I. *Ἐνίοτε παρέχει καὶ οἰκονομικὴν βοήθειαν εἰς τὴν βιομηχανίαν πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν ἐκπαιδεύσεως ἢ μετεκπαιδεύσεως ἀνηλίκων ἐργατῶν (φθορὰ μηχανῶν, ὑλικῶν, διαφνῆ κέρδους, μειωμένη ἀπόδοσις κλπ.).

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐλλείψεως ἐκπαιδευτῶν εἰς τὰ κυβερνητικὰ Κέντρα, ἔχει ἰδρυθῆ εἰδικὸν Κολλέγιον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ πρὸς διδασκαλίαν προοριζόμενοι τεχνῖται παρακολουθοῦν παιδαγωγικὰς μεθόδους καὶ τελειοποιοῦν τὰς τεχνικὰς τῶν γνώσεις.

*Υπάρχουν ἐπίσης πλεῖστα τεχνικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα, αὗτα εἶναι ἐφοδιασμένα μὲ ἀριώτατον τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν καὶ ἐκπαιδεύουν θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τεχνίτας ἢ ἡμειδικευμένους ἐργάτας.

Πάντες οἱ ἐπαγγελματικῶς ἐκπαιδευόμενοι ἀνήλικες καὶ ἐνήλικες λαμβάνουν ἀμοιβήν. Παραλλήλως δὲ τὸ *Υπουργεῖον *Εργασίας ἔχει ἐξουσιοδοτηθῆ, διὰ τοῦ «περὶ ἀπασχολήσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως νόμου» τοῦ 1948, νὰ διαθέτῃ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν εἰς τοὺς μαθητευομένους καθὼς καὶ τοὺς ἐνήλικας ἐκπαιδευομένους, ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν (ὡς ἔξοδα μετακινήσεως, κατοικίας, συντηρήσεως, μικροδαπανῶν κλπ.).

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ εἶναι ὅτι τὸ *Υπουργεῖον *Εργασίας ἔχει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν πρωτοβουλίαν ὀργάνωσεως προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως ἀνηλίκων καὶ ἐνήλικων, ὅτι ταῦτα καταρτίζονται βάσει τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ πάντοτε τῇ συνεργασίᾳ τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων ἐπαγγελματικῶν ὀργάνωσεων καὶ ἄλλων δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῆς

βιομηχανίας, και εις εξαιρετικὰς μόνον περιπτώσεις ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Κράτους ἢ τῆ ὀικονομικῆ αὐτοῦ ἐνισχύσει.

III

Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἑργασίας ἔχει μελετήσει τὰ προβλήματα τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τόσον ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως ὅσον και πρὸς ὀρισμένα ἐπαγγέλματα και εἰδικὰς βιομηχανίας.

Διεθνεῖς Συνδιασκέψεις Ἑργασίας ἡσχολήθησαν κατ' ἐπανάληψιν μετὸν θεσμόν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀνηλίκων και ἐνηλίκων και κατὰ τὰ ἔτη 1939 και 1950 ἐψηφίσθησαν τρεῖς Διεθνεῖς Συστάσεις ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως και μαθητείας. Ἡ Διακήρυξις τῆς Φιλαδελφείας τοῦ 1944 ὑπεγράμμισε τὴν σοβαρότητα τῶν προγραμμάτων μορφωτικῆς και ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως και ἡ περιφερειακὴ Διάσκεψις Ἑργασίας Ἀμερικανικῶν Χωρῶν τοῦ 1946 ἡσχολήθη ἐκ νέου μετὸ θέμα τοῦτο.

Ἡ Διεθνὴς Σύστασις τοῦ 1939 «περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως» τονίζει κυρίως τὴν ἀνάγκην συνεργασίας τῶν δημοσίων και μὴ Ὑπηρεσιῶν πρὸς κατάρτισιν ἐνιαίου προγράμματος ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὴν προσαρμογὴν τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας και τὴν παροχὴν, ἐκτὸς τῆς τεχνικῆς, και θεωρητικῆς καταρτίσεως εἰς τοὺς ἐργαζομένους.

Ἡ Διεθνὴς Σύστασις τοῦ 1939 «περὶ μαθητείας» ὑποδεικνύει, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται ἡ μαθητεία δι' ὀρισμένα ἐπαγγέλματα και νὰ ἐπιδιώκεται ὀμοιομορφία μεθόδων και ὄρων μαθητείας, νὰ ὀρίζονται δὲ διὰ συμβολαίου μαθητείας ἡ διάρκεια αὐτῆς ὡς και τὰ δικαιώματα και αἱ ὀποχρεώσεις ἐργοδοτῶν και ἐργατῶν ὡς πρὸς τὴν παροχὴν τεχνικῆς και θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τέλος, ἡ Διεθνὴς Σύστασις τοῦ 1950 συνιστᾷ ὅπως τὰ προγράμματα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐνηλίκων, περιλαμβανομένων και τῶν ἀναπήρων, καταρτίζονται ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὀργανώσεων ἐργοδοτῶν και ἐργατῶν, βάσει τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, μετὸ σκοπὸν τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν ἢ ἀναπροσαρμογὴν τῶν ἐργαζομένων ὡς και τὴν βελτίωσιν και αὐξησην τῆς παραγωγῆς.

IV

Εἰς τὴν χώραν μας, ὁ θεσμὸς τῆς τεχνικῆς και ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν ἔτυχε κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν του τῆς δεούσης προσοχῆς, καιτοι κατὰ καιροὺς ἐψηφίσθησαν νομοθετήματα ἀποσκοποῦντα τὴν ὀργανῶσιν αὐτοῦ. Ἡ κρατικὴ δραστηριότης ἐστράφη κυρίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορικῆς ἐκπαιδεύσεως μετὸ πρόγραμμα κλασικοῦ περιεχομένου, ἐνῶ ἡ τεχνικὴ και ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἀφέθη μᾶλλον εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν ἄνευ οὐσιώδους ἡθικῆς ἢ ὀλικῆς κρατικῆς ἐνισχύσεως και ἐπιβλέψεως.

Ἐάν δεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς 6 τάξεις τῆς δη-

μοτικής εκπαιδεύσεως ἀνέρχεται, ἐν συνόλῳ, εἰς 1 200 000 καὶ ὅτι ἐκ τούτων μόνον 200 000 προχωροῦν εἰς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν, σημαίνει ὅτι 1 000 000 νεαροὶ ἀντιμετωπίζουν ἀπὸ τοῦ 13ου ἔτους ἢ καὶ ἐνωρίτερον τὰ προβλήματα τῆς ἐργασίας. Διὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς ἀνάγκας τῶν νεαρῶν τούτων ὑπάρχουν μὲν 220 ἐπαγγελματικὰ καὶ τεχνικὰ σχολεῖα ἀλλὰ ἐξυπηρετοῦν 30 000 μόνον μαθητὰς δι' ὅλας τὰς τάξεις, πρᾶγμα ποῦ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ κύριος ὄγκος τῶν νεαρῶν μένει ἀνευ οἰασθήποτε ἐπαγγελματικῆς ἢ μορφωτικῆς βοήθειας. Αὐτὸ ὅμως γεννᾷ τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις παραταθῆ ἐπὶ 1 ἕως 2 ἔτη διὰ τὴν καλυτέραν μόρφωσιν τῶν νέων, ὅλλὰ καὶ διὰ νὰ καταστῆ δυνατὸς ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν καὶ ἡ προεπαγγελματικὴ μόρφωσις τῶν εἰς μεγαλυτέραν σχετικῶς ηλικίαν. Ἀπαραίτητον ἐπίσης εἶναι ὅπως ἡ γενικὴ ἐκπαίδευσις προσαρμοσθῆ περισσότερον πρὸς τὴν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν πολιτικὴν καὶ ὅπως παρέχῃ, ἀνευ θυσίας τῆς γενικῆς μόρφώσεως, καὶ στοιχεῖα τινὰ προεπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα, μερικά, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Σιβιτανίδειος Σχολή, ἐκπληροῦν τὸν σκοπὸν τῶν μὲ ἀπόλυτον ἐπιτυχίαν καὶ ἀπέδωσαν εἰς τὴν βιομηχανίαν ἱκανοὺς καὶ ἐπιδεξίους τεχνίτας. Ὑπάρχουν ὅμως πολλὰ ἐξ αὐτῶν, ἅτινα εἶναι ἀτελῶς ὀργανωμένα ἢ ἔχουν ἐπιχειρηματικὰς μᾶλλον ἐπιδιώξεις ἢ δὲν ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς.

Εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα τὰ ὑπάρχοντα 15 περίπου γεωργικὰ σχολεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκπαιδεύουν περὶ τοὺς 300 ἐργάτας-ἀγροτάς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιμετωπίσουν τὰς ἀνάγκας διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν 50 000 νεαρῶν περιπτῶν ποὺ εἰσέρχονται ἐτησίως εἰς γεωργικὰς ἐργασίας. Ἀπὸ τετραετίας καταβάλλεται προσπάθεια ἐκπαιδεύσεως ἀγροτῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως Κέντρων Γεωργικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Εἰς τὴν χώραν μας, ὅπου ἡ ἀνεργία εἰς τὰ βιομηχανικὰ κέντρα καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις τῶν γεωργικῶν ἐργατῶν ἀποτελοῦν μόνιμον φαινόμενον, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἀποκτᾷ ἰδιάζουσαν σημασίαν.

Δὲν δύναται νὰ παραγνωρισθῆ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ταχεῖα ἀναδιοργάνωσις καὶ ἐπέκτασις τῆς ποιοτικῆς στάθμης τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ θὰ αὐξήσῃ τὴν ἀτομικὴν παραγωγικότητα τῶν ἐργατῶν μας, θὰ καταστήσῃ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν ἱκανὴν νὰ προχωρήσῃ ἔτι περαιτέρω εἰς τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.

Χωρὶς ὅμως σαφῆ καὶ ἠλεγμένα στατιστικὰ δεδομένα ἐπὶ τῆς κατανομῆς τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ κατὰ εἰδικότητα, χωρὶς στοιχεῖα ἐπὶ τῶν διακιμάνσεων τῆς ἀπασχολήσεως, χωρὶς πληροφορίας ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν ἐλλείψεων τῶν διαφόρων βιομηχανικῶν κλάδων εἰς εἰδικευμένον προσωπικόν καὶ χωρὶς εἰδικὰς ἐρεῦνας ὡς πρὸς τὰς μελλοντικὰς ἀπαιτήσεις τῆς παραγωγῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφανίσῃ τις τὰς ἀνάγκας τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰς εἰδικευμένους ἐργάτας ὑπὸ μορφὴν ἀριθμῶν.

Είναι, ἐν τούτοις, ἀπειροὶ καὶ ἀναμφισβήτητοι αἱ ἐνδείξεις ὅτι τὸ πλεόνασμα τῶν ἐργατικῶν χειρῶν εἰς τὴν χώραν μας εἶναι σημαντικόν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνειδικεῦτων ἀνέργων εἶναι μέγας καὶ ἐπαυξάνεται μὲ τὴν συρροὴν εἰς τὰς πόλεις προσώπων ἐκ τῶν γεωργικῶν περιοχῶν, ὅτι εἶναι σημαντικὸς ὁ ἀριθμὸς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν ἐργασίας μὴ χειρωνακτικὰς, ὅτι ὑπάρχει πληθώρα διανοουμένων πού ζητοῦν οἰανδήποτε ὑπαλληλικὴν θέσιν, ὅτι πολλοὶ βιομηχανικοὶ κλάδοι στεροῦνται ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ εἰδικευμένων ἐργατῶν, ὅτι τὰ τεχνικῶς μορφωμένα στελέχη ἀνευρίσκονται εἰς τὰς γηραιότερας ομάδας ἡλικιῶν καὶ μόνον χάρις εἰς τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν δεξιότητιαν τῶν ἐργατῶν μας κατορθώνουν μερικαὶ βιομηχανίαι νὰ δημιουργοῦν ταχέως στελέχη διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν προχείρως τὰς διαρκῶς αὐξανόμενας ἀνάγκας τῆς παραγωγῆς των.

Ὀδὲμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἔλλειψις ἐπαρκοῦς ἀριθμοῦ εἰδικευμένων ἐργατῶν ὄχι μόνον ἀποτελεῖ πρόσκομμα διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος, ἀλλὰ παρεμποδίζει τὴν ἔναρξιν ἔργων περαιτέρω μηχανικῆς ἐπεκτάσεως. Ἄνευ δημιουργίας, εἰς ἐκτεταμένην κλίμακα, νέων εἰδικευμένων στελεχῶν, ἄνευ ἐπανεκπαιδεύσεως τῶν ἀνέργων οἱ ὁποῖοι εἶναι δεκτικοὶ τοιαύτης ἐκπαιδεύσεως, ἄνευ συμπληρωματικῆς μορφώσεως τῶν ἡμειδικευμένων καὶ τῶν παλαιότερων στελεχῶν παραγωγῆς, καθίσταται πράγματι προβληματικὴ ἡ ἀπορρόφησις τῆς πλεονεξοῦσης ἐργατικῆς δυνάμεως. Πρέπει, ἐξ ἄλλου, νὰ σημειωθῇ ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναμένωμεν σοβαρὰν ἐλάττωσιν τῆς ἀνεργίας διὰ τῆς μεταναστεύσεως ἐφ' ὅσον, καθὼς ὅλοι γνωρίζομεν, αἱ χώραι εἰσδοχῆς μεταναστῶν ἀναζητοῦν κυρίως εἰδικευμένους ἐργάτας.

Βαθμιαίως ὁμως γίνεται καὶ ἐδῶ νοητὸν ἐκείνο τὸ ὅποιον ἀπὸ μακροῦ ἰσχύει εἰς πλείστας ἄλλας χώρας, ὅτι τεχνῖται καὶ εἰδικευμένοι ἐργάται δὲν δύνανται νὰ ὑπάρξουν ἄνευ ἐπαρκοῦς πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεώς των. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ μακροχρόνιος πείρα τῶν προηγμένων Κρατῶν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ, καὶ τὰ ἐκεῖ ἰσχύοντα νὰ προσαρμοσθῶν, ἐν μέτρῳ, πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα.

Σταθμὸν, νομίζω, ἀποτελεῖ εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν ἡ θέσπισις τοῦ θεσμοῦ τῆς μαθητείας διὰ τοῦ νόμου 1654/1951 καὶ ἡ ἐπιτυχῆς ἤδη ἐφαρμογὴ αὐτοῦ εἰς τρία μεγάλα ἐργοστάσια : ΣΕΚ, ΣΠΑΠ, καὶ Ἀεροπλάνων.

Ἐτερον ἀποφασιστικὸν βῆμα πρὸς συστηματοποίησιν καὶ γενίκευσιν τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ τεχνικῆς μορφώσεως ἐγένετο διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου 2656/1953 «περὶ ὀργανώσεως καὶ ἐλέγχου τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας». Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου αὐτοῦ ἰδρύθησαν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐργασίας Ὑπηρεσίαι Ἐπαγγελματικοῦ Προσανοτολισμοῦ καὶ Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐργαζομένων καὶ ἤρχισεν ἡ κατάρτισις προγραμμάτων ἀποσκοπούντων τὴν ἐφαρμογὴν καὶ ἐπέκτασιν τῶν δύο τούτων θεσμῶν.

Μεταξὺ τῶν πρώτων μέτρων τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν εἰς τὸν τομέα τῆς

τεχνικής μορφώσεως είναι και η ΐδρυσις του πρώτου επαγγελματικού σχολείου μεταλλωρύχων, τὸ ὁποῖον ὀργανοῦται ἐπὶ ὑποδειγματικῆς βάσεως, καθὼς και ἡ μελετωμένη βαθμιαία ΐδρυσις ἐτέρων επαγγελματικῶν σχολῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ προετοιμάζουσι εἰδικούς διὰ τοὺς κλάδους μετάλλου, ηλεκτροτεχνίας, ἐπεξεργασίας ξύλου, οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν και ὑδραυλικῶν.

Δι' ἀμφοτέρων τῶν δύο τούτων, νέων διὰ τὴν Ἑλλάδα, συστημάτων, καλύπτεται σοβαρὸν κενὸν τῆς επαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Αἱ δυνατότητες προοδευτικῆς ἐπεκτάσεως, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας και τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, εἶναι μεγάλαι, θὰ ἐξαρτηθῆ δὲ ἀπὸ τὴν κατανόησιν και τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιδείξουν πρὸς τοῦτο οἱ ἀρμόδιοι και οἱ ἐνδιαφερόμενοι.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεσμῶν τούτων εἰς τὴν χώραν μας συνέβαλον και Διεθνεῖς Ὅργανισμοί. Οὕτω, ὁ Διεθνῆς Ὅργανισμὸς Τροφῶν και Γεωργίας και ἡ Ἀμερικανικὴ Ἀποστολὴ ἐβοήθησαν εἴτε ὕλικῶς εἴτε ἠθικῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν των.

Τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας παρέσχε τεχνικὴν βοήθειαν διὰ τῆς ἀποστολῆς, τὸ 1952, ἐμπειρογνομόνων. Ἡ πρώτη ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν κ. Karl Bear ὑπεβόηθη πρὸς κατάρτισιν και ὀργάνωσιν προγραμμάτων μαθητείας. Ἡ δευτέρα Ἀποστολή, ὑπὸ τοὺς κ.κ. R. Byron, Jean Lemains και Gabr. Rousseau, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐκθεσιν διὰ τῆς ὁποίας ἀναλύεται ἡ ὑπάρχουσα κατάσταση εἰς τὸν τομέα τῆς τεχνικῆς και επαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, διαπιστοῦνται αἱ ἀτέλειαι ὀργανώσεως και ὑποδεικνύεται σειρά πρακτικῶν μέτρων ἀνταποκρινομένων εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας και τὰς ἐλληνικὰς συνθήκας.

Ἡ πρόσφορος ἐκθεσις τῆς Οἰκονομικῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὅργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία ἀσχολεῖται μὲ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδος και τὰς δυνατότητας πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς τονώσεως τῆς τεχνικῆς μορφώσεως εἰς τὴν χώραν μας, ἰδίως ὡς πρὸς τὰ στελέχη ἐποπτείας και τοὺς ὑπευθύνους τεχνίτας τῶν διαφόρων βιομηχανικῶν κλάδων.

Αἱ βάσεις, φροσῶ, ἔχουν τεθῆ διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῆς επαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀνηλικῶν και ἐνηλικῶν.

Ἡ ἔλλειψις καταλλήλων ἐκπαιδευτῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν σχολείων και τῆς βιομηχανίας δύναται νὰ ἀντιμετωπισθῆ μὲ τὴν ΐδρυσιν εἰδικῶν Σχολείων ἢ εἰδικῶν Τμημάτων εἰς ὑπάρχουσας Σχολῆν ἤτις ἐνεφάνισε ἐπιτυχῆ ἐκπαιδευτικὴν δράσιν εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν σπουδαστῶν τῆς.

Ἀπαραίτητον εἶναι ὅπως καταρτισθῆ ἐθνικὸν πρόγραμμα επαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελῆ τμημα τοῦ γενικοῦ προγράμματος ἐκπαιδεύσεως και πού ἀμφότερα νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας (δηλαδὴ παραγωγῆς και ἐργατικοῦ δυναμικοῦ). Διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν χρειάζονται στατιστικὰ στοιχεῖα πού πρέπει τὸ συντομώτερον νὰ τὰ ἀποκτήσωμεν. Διὰ δὲ τὴν ἐξα-

σφάλισιν συνεργασίας καὶ τὸν συντονισμόν δράσεως τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως ποὺ χειρίζονται σήμερον τὸ θέμα αὐτό, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ σύστασις Ἑθνικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσως, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μετέχουν ἀντιπρόσωποι ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων κλάδων τῆς διοικήσεως, ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν καὶ ἄλλων ὀργανώσεων. Ἡ σύστασις τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐνοποίησιν τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ποὺ εἶναι διασκορπισμένοι εἰς διάφορα Ὑπουργεῖα, ἐνοποίησιν ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ θεσμοῦ.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ριζικαὶ μεταρρυθμίσεις εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθοῦν ταχέως. Ἄλλωστε ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀκολουθητέας πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ ἄλλα συναφῆ μέτρα καὶ κυρίως ἀπὸ τὰς μεταρρυθμίσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλεται νὰ γίνουσι εἰς τὸν τομέα τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας.

Ἀπαιτεῖται μακρὰ περίοδος μεθοδικῆς προεργασίας διὰ νὰ καταρτισθοῦν τὰ σχέδια καὶ οἱ κανονισμοὶ μᾶς συστηματικῆς καὶ συντονισμένης δράσεως καθὼς καὶ ἡ ἐξεύρεσις τῶν ἀπαραιτήτων πόρων πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ὅπως ὅμως ἐτόνισα, τὸ ζήτημα τῆς τεχνικῆς μορφώσεως τῶν ἐλλήνων ἐργαζομένων εἶναι βασικὸν καὶ ἐπεῖγον διὰ τὰ συμφέροντα τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ ἀπαιτεῖ ταχεῖαν μέριμναν τοῦ Κράτους, τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν.

Ἡ πρόοδος τῆς χώρας μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ οἰκονομικοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν προσδοκίαν ὅτι ἡ οἰκονομική μας δραστηριότης θὰ ἐνταθῇ ἔτι περισσότερο εἰς τὸ μέλλον. Λιὰ νὰ καταστήθῃ δυνατὴ ἡ προσέλκυσις ξένων κεφαλαίων, διὰ νὰ αὐξηθοῦν αἱ ἐπενδύσεις καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὡς καὶ ὑψώσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἐπιβάλλεται νὰ βελτιώσωμεν ποιοτικῶς, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν μας καὶ νὰ τὸ καταστήσωμεν ἱκανὸν νὰ καλύπτῃ πλήρως τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας.

Τελειώνων τὴν ἐκθεσιν τῶν ἀπόψεών μου θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω τὰ λόγια τοῦ γνωστοῦ Ἀγγλοῦ οἰκονομολόγου Λόρδου Beveridge, ὁ ὁποῖος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων τῆς ἀπασχολήσεως, ἔλεγε πῶς «δὲν χρειάζονται τόσον πολλὰ χρήματα ὅσον σκέψις καὶ ὀργάνωσις. Χρειάζεται, πάνω ἀπ' ὅλα, θέλησις καὶ ἀποφασιστικότης».

Καὶ αὐτὸ ἔχει, νομίζω, ἰδιαίτερη σημασίαν διὰ τὴν χώρα μας πού, ἂν καὶ κατέχει μιὰ ὁμολογουμένως προοδευτικὴν, ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως, νομοθεσίαν, δὲν μπόρεσε μέχρι σήμερα νὰ τὴν ἀξιοποιήσῃ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ πλήρως τοὺς ἀντικειμενικοὺς της σκοποὺς.